

NÄR VI VAR YNGRE

Oliver Lovrenski

Brombergs

Lärarhandledning till Oliver Lovrenskis *När vi var yngre*

I den här lärarhandledningen hittar du uppgifter och frågor som kan vara till stöd och inspiration för dig och dina elever i arbetet med boken *När vi var yngre* av Oliver Lovrenski. Frågor och uppgifter är uppdelade i tre teman, stil, form och innehåll. Det finns många sätt att jobba med frågor och uppgifter; i helklass, i grupp eller enskilt.

OM BOKEN

De är unga, fyllda av ångest, hopp och kärlek. Ivor och hans bästa vänner Marco, Jonas och Arjan är sexton år gamla, bor i Oslo och faller djupare och djupare ned i en värld av berusning, våld och kriminalitet. Deras föräldrar är maktlösa, de hatar polisen och socialen har ingen kontroll.

Men bandet som de tre unga männen har mellan sig är starkt, kanske starkare än allt.

När vi var yngre är en roman om vänskap och hopp, om att växa upp för snabbt och längta efter det man aldrig haft. Vi följer de unga männens vardag genom Ivors dagbok, hans anteckningar där han låter sina tankar och känslor spilla över sidorna.

OM FÖRFATTAREN

Oliver Lovrenski (f. 2003) har kroatisk bakgrund och växte upp i Oslo. Han var nitton år när han debuterade med *När vi var yngre*, som blev en stor succé i Norge. För boken tilldelades han Bokhandlerpriset 2023 som den yngsta någonsin. Lovrenski har även fått Aschehougs debutantpris, Oslo stads konstnärpris och för boken nominerades han till Bragepriset.

STIL

I sina texter blandar Oliver Lovrenski olika stilar och skriver dagboksliknande texter med inslag av bland annat talspråk, slang, somaliska, hiphop, populärkultur och poesi. Han bortser från vanliga skrivregler och skriver som i ett flöde där rytmen är viktigare än reglerna. Att diskutera detta kan vara ett bra första steg i att förstå boken. Definiera tillsammans med klassen vad talspråk, fri rytm, skrivregler, poesi och dagboksanteckningar är, och närma er på så sätt materialet.

FRÅGOR

1. Vad tycker du om Lovrenskis sätt att skriva? Varför tror du att han valt att skriva så?
2. Hur påverkar sättet som han valt att skriva på din läsupplevelse?

UPPGIFTER

1. Prova att skriva talspråk som Lovrenski. Be eleverna skriva en kortare skönlitterär text där de försöker formulera sig så som de pratar. Vad händer med texten? Vad saknar den som andra skönlitterära texter har? Vad har den som andra skönlitterära texter saknar?
2. I Lovrenskis texter blandas många olika stilar och sätt att skriva. Titta på andra författare som skrivit romaner uppbyggda utifrån en dagboksform eller som också fokuserar mycket på att återge ett talspråk. Till exempel *Doktor Glas* av Hjalmar Söderberg eller *Ett öga rött* av Jonas Hassen Khemiri. Läs författare eller poeter som skrivit med fri rytm, till exempel Edith Södergran. Leta efter likheter och skillnader mellan Lovrenskis text och andra texter som rör sig mellan ett klassiskt upplägg eller som Lovrenski experimenterar med stil och form.

INNEHÅLL

FRÅGOR

1. Beskriv de fyra killarna. Vem känner du igen dig i? Vem är mest olik dig?
2. Vad händer med Ivor när hans farmor dör?
3. Vilka budskap har texterna? Finns det några texter där ett budskap är svårt att hitta?
4. Vilka metaforer används för att beskriva Ivors upplevelser? Finns det någon metafor du tycker är särskilt bra?
5. Vad har vännerna för relation till varandra? På vilket sätt förändras deras vänskap under bokens gång? Hade du velat vara med i deras kompisgrupp?
6. Oliver Lovrenski var tonåring när han skrev *När vi var yngre*. Tycker du att det märks på något sätt? Kan du känna igen dig i hans sätt att uttrycka sig?

UPPGIFTER

1. Be eleverna att enskilt skriva en kortare text om varför de tror att Ivor hamnar i ett missbruk. Eleverna diskuterar sedan i mindre grupper vad som kan få en person att hamna i ett missbruk, och vad för typ av händelse som kan få någon att sluta missbruka.
2. Boken har många teman. Vänskapsrelationer, psykisk ohälsa, sorg, missbruk, våld, kärlek. Du som lärare väljer på förhand textavsnitt som skildrar något av dessa teman extra tydligt. Dela sedan ut ett tema med ett par tillhörande texter till eleverna och låter dem

diskutera i mindre grupper hur texterna skildrar det tema dem fått. Hur är texterna uppbyggda? Finns det några influenser i texterna? Vad innehåller de för språk? Refererar texterna till något särskilt? Grupperna presenterar sedan sina upptäckter för klassen. Diskutera i klassen: Finns det något konkret som skiljer texter med olika teman åt? Hur är de uppbyggda? Vad för olika typ av språk används?

3. Jobba med Metaforer! Du som lärare väljer på förhand ut metaforer som du tycker är talade men kanske inte helt lätta att förstå. Eleverna jobbar sedan i mindre grupper med att tyda dessa metaforer. Presentera sedan tolkningarna i helklass.

Exempel på metaforer:

1. "Folk med stenar ska inte kasta grus" s 15
2. "Brorsan ändå smajla så stort korridoren inte behövde lampa" s 18
3. "Tuben exploderade framför mina ögon" s 219
- 4 "Vatten ända ner i lungorna" s 222

4. Texterna har alla varsin titel, men hur titeln hänger ihop med texten är inte alltid helt självklart. Du som läraren väljer på förhand ut ett par texter och eleverna jobbar sedan i mindre grupper med att försöka tolka titelns relation till texten. Vad säger titeln om texten?

Exempel på titlar:

1. Titeln, "Börjar på P och slutar på D" s 171. Vad är det egentligen som börjar på P och slutar på D, finns svaret i texten?
2. Titlarna, "Hellen Keller" (1, 2, 3, 4, 5...) Vem är Hellen Keller? Varför har vissa texter den titeln? Hör de texterna ihop på något sätt?
3. Titeln, "8" s 33.
4. Titlen, "Att bli en man är vackrare än att bli en kung" s 143

FORM

När vi var yngre följer på vissa sätt en tydlig form, boken är till exempel uppdelad i tre lika långa delar och många texter liknar till formen varann. Men på många sätt anpassar sig inte boken till en tydlig form. Vissa texter saknar titel, vissa texter är mycket långa, andra korta. Härnäst följer frågor och uppgifter som lämpar sig i arbetet med bokens form.

FRÅGOR

1. Boken är uppdelad i tre olika delar, BRÖDER, FALLET och UNDANTAGET. Diskutera under läsningen hur titlarna för de tre delarna relaterar till respektive del. Vad händer i BRÖDER? Varför tror du att FALLET heter just så? Vad är undantaget i delen UNDANTAGET?
2. Varför tror du att Lovrenski valt att göra den uppdelningen?

3. Vilka händelser skildras i korta texter? Vilka händelser skildras i långa? Varför tror du att Lovrenski valt att skriva långt respektive kort?

UPPGIFT

1. Låt eleverna skriva om en händelse som varit viktig för dem, stor eller liten. Ungefär en halv sida. Eleverna skriver sedan om samma händelse fast bara i ett par meningar. Vad blir kvar av historien? Vad utelämnas? Är det samma historia? Diskutera gärna upptäckterna i grupp eller i helklass.

